

ΤΟ ΒΑΣΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ

Ἡ σημερινή κατάσταση τῆς χώρας μ' ὅλη τὴν ἀπελπιστικὴ τραγικότητα ποὺ παρουσιάζει γιὰ τὶς συνθήκες διαβίωσης τοῦ μεγαλύτερου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι ὡστόσο πλούσια σὲ πείρα καὶ δι-
δικτικὴ ἀρκετὰ γιὰ κείνον ποὺ θέλει νὰ μελετήσῃ ἀμερόληπτα τὶς αἰτίες ποὺ δημιούργησαν τὴ σημε-
ρινὴ ἐξαθλίωση καὶ πολὺ περισσότερο τὶς αἰτίες ποὺ
τείνουν νὰ τὴν διαιωνίσουν.

Σήμερα μπορεῖ νὰ δῆ κανεὶς μὲ τὸ διαπεραστικὸ
φακὸ τῆς ὤμης ἀλήθειας, ἴσως καλλίτερα ἀπὸ ἄλλες
περιόδους τῆς Νεοελληνικῆς ἱστορίας καὶ ζωῆς, ποιοὶ
ἀγαποῦν, ποιοὶ νοιάζονται γιὰ τὴν προκοπὴ τοῦ
τόπου καὶ ποιοὶ στέκονται αἰτίοι τῆς ὀπισθοδρο-
μησης καὶ τοῦ ἀργοῦ μαρασμοῦ του.

Εἶναι ἀλήθεια πὼς τὰ κακὰ ποὺ ὁ πόλεμος καὶ
ἡ κατοχὴ ἔχουν σωρέψει στὴν Ἑλλάδα εἶναι ἀμέ-
τρητα καὶ πὼς θὰ χρειάζοταν ἐκτενὲς βιβλίον, ἢ βί-
βλος υαρτυρολογικὴ γιὰ νὰ τὰ περιγράψῃ.

Ἔργο δικό μας εἶναι ἀτενίζοντας μπροστά, στὸ
μέλλον, σὲ μιὰ ἐποχὴ ἀνοικοδόμησης τῆς χώρας νὰ
διαπιστώσουμε ἀπὸ τώρα ἐκεῖνα ἀπ' τὰ κακὰ ποὺ
εἶναι στὴ βάση τῆς κακοδαιμονίας τοῦ τόπου καὶ
ποὺ εἶναι πηγὴ τῶν ἄλλων κακῶν.

Πρέπει ἀπὸ τώρα νὰ ξέροῦμε τί εἶναι ἐκεῖνο
ποὺ μπορεῖ—ὅσα προγράμματα κι' ἂν κάνουμε μετῆς
γιὰ τὴν ἀνοικοδόμηση καὶ τὴν ἀνασυγκρότηση—νὰ
ἐμποδίσῃ τελικὰ τὴν πραγματοποίησή της.

Ἐπειδὴ νομίζουμε πὼς τὸ οἰκονομικὸ πρόβλημα
εἶναι ἀπ' τὰ προβλήματα ποὺ πρέπει νὰ μελετηθοῦν
βασικά, ἀρχίζουμε μὲ ὀρισμένες διαπιστώσεις γιὰ τὴν
οἰκονομικὴ ζωὴ τῆς χώρας.

Ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση εἶναι τόσο δυσμενὴς
ὄστε μὲ λίγα λόγια μποροῦμε νὰ τὴ χαρακτηρίσου-
με : Οἰκονομία ποὺ ἀδρανεῖ στὸ σύνολο σχεδὸν τοῦ
βιομηχανικοῦ τομέα, οἰκονομία ποὺ φυτοζωεῖ στὸν
ἀγροτικὸ τομέα, οἰκονομία πληθωρισμοῦ καὶ κνη-
γητοῦ τοῦ χρυσοῦ στὶς πόλεις, οἰκονομία ἀντιπλη-
θωρισμοῦ—σχεδὸν ἀντιπραγματισμοῦ—στὴν ὑπαι-
θρο, οἰκονομία τσαγκιῆς δυσαναλογίας τιμῶν καὶ
μισθῶν τῶν ἐργαζομένων καὶ δημόσια οἰκονομικά
ποὺ στηρίζονται, ἢ μᾶλλον ποὺ δὲν στηρίζονται
παρὰ στὴν ἀπελπιστικὴ μείωση κι' αὐτοῦ τοῦ φτω-
χοῦ εἰσοδήματος τῶν παραγωγικῶν τάξεων.

Ἐδῶ πρέπει νὰ κάνουμε τὴ γνωριμία αὐτῶν
ποὺ κάνουν τὴν διάγνωση τῆς κατάστασης μὲ ἀρκετὰ
«τέθλιμμένον» καὶ «μελοδραματικόν» ὕφος καὶ ἀρ-
χίζουν ἔπειτα νὰ προτείνουν μέτρα «ἀλάνθαστα» καὶ
«ἐμπεριστατωμένα» γιὰ τὴ σωτηρία τῆς οἰκονομίας
καὶ τοῦ τόπου.

Ὅλοι σχεδὸν συμφωνοῦν πὼς αἰτία τῆς σημερι-
νῆς κατάστασης εἶναι ἡ ἀνεπάρκεια εἰδῶν καὶ προϊόν-
των, ἡ γνωστὴ στὴν οἰκονομικὴ γλῶσσα σὰν ἀνε-
πάρκεια εἰδῶν παραγωγικῆς καὶ ἀτομικῆς κατανά-
λωσης.

Τὸ πρόβλημα γι' αὐτοὺς εἶναι πὼς θὰ ἐνισχυ-
θῇ ἡ οἰκονομία μ' ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερο κε-
φάλαια, μὲ περισσότερες ὕλες, μὲ περισσότερο συνάλ-
λαγμα, μὲ περισσότερα εἶδη ἀνταλλαγῆς μὲ τὸ ἐξω-
τερικόν, μὲ περισσότερα μέσα πληρωμῆς.

Καὶ προτείνουν : Ἄλλοι : μεγάλα δάνεια ἀπὸ τὸ
ἐξωτερικόν, προκαταβολὲς ἀπὸ τοὺς Συμμάχους ἐναντι
τῶν ἀποζημιώσεων ποὺ δικαιούται ἡ Ἑλλάς, νὰ
ὑπολογίσουμε στὴν πηγὴ τῶν ἀδῆλων, νὰ κάνουμε
διεθνή ἔρανο κ. ἄ. πολλά.

Ἄλλοι προτείνουν : Νὰ μᾶς δοθοῦν ἀποικίες,
νὰ μᾶς δοθοῦν ἐδάφη ἀπὸ γειτονικὲς ἢ ἄλλες χώρες,
κι' αὐτὸ γιὰτὶ ὑπάρχει ὀξὺ δημογραφικὸ πρόβλημα
στὴ χώρα καὶ πλεονάζουσα ἐργατικὴ δύναμη. Γιὰ
τὸν ἴδιο σκοπὸ ὑποδεικνύουν αὐτοὶ νὰ μᾶς ἐπιτραπῇ
τουλάχιστον νὰ στείλωμε μεγάλο ἀριθμὸ μεταναστῶν
σὲ χώρες ποὺ ὑπάρχει ζήτησις καί... ἀνάγκη ἐργασίας
γιὰ νὰ ἀποσυμφωρηθῇ ὁ τόπος ἀπὸ τὴν ὑπερπρο-
σφορὰ τοῦ εἶδους αὐτοῦ.

Τέλος μερικοὶ ὑποστηρίζουν πὼς οἱ Σύμμαχοι
καὶ μάλιστα οἱ Ἄγγλοι καὶ Ἀμερικανοὶ εἶναι σωστὸ
καὶ δίκαιο σύμφωνα μὲ τὶς θυσίες ποὺ ἔκανε καὶ θὰ
κάνῃ γι' αὐτοὺς ἡ Ἑλλάδα, νὰ τῆς παραγορήσουν
—πραῖγμα στὸ ὁποῖο κατὰ σύμπτωση βοηθεῖ ἡ γεω-
γραφικὴ μας θέσις—ὀρισμένα προνόμια ἐμπορικῶν
διεξόδων στὴν Ἑγγύς, τὴ Μέση, τὴν Ἄπω, τὴν ἄνω
ἢ καὶ τὴν κάτω, ἢ καὶ σὲ ὁποιαδήποτε ἐπὶ τέλους
Ἄνατολὴ τῶν συμφερόντων τῶν ἑλληνικῶν ἐπιχειρη-
ματικῶν κύκλων !

Σταθμὸ διαμετακομιστικὸ γιὰ τὸ ἐμπόριο τῶν χω-
ρῶν αὐτῶν, περιγράφουν τὴν Ἑλλάδα καὶ τονίζουν
ὅτι τὸ ρόλο τῆς Ἰταλίας στὶς ἀγορὲς τῆς Μεσο-

γείου, τῆς Μ. Ἀνατολῆς πρέπει νὰ κατακυρώσουν οἱ Σύμμαχοι στήν Ἑλλάδα.

Σέ ἄλλη κάπως ἀπόχρωση ὑποστηρίζουν οἱ ἴδιοι ὅτι μεταπολεμικῶς τὸ κεφάλαιο τῶν συμμάχων χωρῶν πρέπει νὰ διαδραματίσῃ καὶ θὰ διαδραματίσῃ σπουδαῖο ρόλο σὲ τοποθετήσεις καὶ στήν ἐκτέλεση ἔργων στήν Ἑλλάδα.

Καὶ αὐτὲς βέβαια ὅλες οἱ «εὐχῆς» καὶ «προτάσεις» δὲν ξέρομε τί ἀπήχηση βρίσκουν εἰς τὰ ὦτα τῶν Συμμάχων, ἐκεῖνο ὅμως ποὺ μπορούμε νὰ γνωρίζουμε μὲ βεβαιότητα εἶναι ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ σχέδια καὶ τὰ προγράμματα ὡς τῆ σειγμῆ δὲν ἐβελτίωσαν τὴ ζωὴ τῆς χώρας μας καὶ τοῦ λαοῦ μας καὶ τὸ πολὺ νὰ ἐλικνίστηκαν στὶς μελωδίες τους οἱ ἄνθρωποι ποὺ ὑπερφηανεύονται ὅτι ἐνοσρκώνουν τὸ ἐπιχειρηματικὸ δαιμόνιο τῆς φυλῆς.

Δὲν ξέρομε ἐπίσης πόσες ἄλλες γνώμες ἔχουν διατυπωθῆ γιὰ τὸ ἑλληνικὸ πρόβλημα, ἀλλὰ βρίσκομε ὅτι οἱ περισσότερες στέκονται στήν ἴδια βάση: ἡ οἰκονομία μας θὰ ἀνασυγκροτηθῆ ἂν τῆς δώσετε κεφάλαια, εἶδη, μέσα, ἀγορές, ἐδαφῆ, ἀποικίες κλπ.

Δὲ θὰ ἐξετάσουμε ἀπ' εὐθείας τὸ ὀρθὸ ἢ μὴ τῶν λύσεων αὐτῶν γιὰ τὴν κάθε μιὰ ἀπ' αὐτὲς χωριστά. Στὴ σειρὰ τῶν μελετῶν ποὺ θὰ ἐπακολουθήσουν ἀπ' αὐτὲς τίς στῆλες ὁ ἀναγνώστης θὰ μπορέσῃ μόνος του νὰ σχηματίσῃ γνώμη πάνω στὸ ζήτημα.

Ἐδῶ θὰ ἐξετασθῆ μονάχα ἂν εἶσι ὅπως τοποθετεῖται τὸ πρόβλημα τῆς ἀνασυγκρότησης τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας, τοποθετεῖται σωστὰ ἢ ὄχι.

Ξαναρχόμαστε λοιπὸν στήν κατάσταση ποὺ παρουσιάζει ἡ ἐλληνικὴ οἰκονομία. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή ἀδρανεῖ. Εἶναι ὅμως ἀλήθεια καὶ τὸ ὅτι ἀδρανεῖ ἀπὸ ἔλλειψη μέσων κίνησης μονάχα:

Ὅχι, αὐτὸ δὲν εἶναι σωστό. Αὐτὸ δὲν εἶναι σωστό, γιατί πολλές, πάρα πολλές βιομηχανίες ἔχοντας ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀγορὰ τῶν προϊόντων τους καὶ σφυγμομετρώντας τὴν ἀγοραστικὴ δύναμη τοῦ λαοῦ, διαπιστώνουν ὅτι ναι μὲν θ' ἀγοραστοῦν τὰ προϊόντα τους σίγουρα, ἀλλὰ τὸ ἀγοραστικὸ κοινὸ ποὺ θὰ τὰ καταναλώσῃ εἶναι περιορισμένο καὶ συνεπῶς πρέπει κι' αὐτὲς νὰ περιορίσουν τὴν παραγωγή τους στὶς ἀνάγκες ὄχι τίς πραγματικὲς τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ στὶς ἀνάγκες ποὺ μποροῦν νὰ πληρωθοῦν. Διαφορετικὰ οἱ ἐπιχειρήσεις αὐτὲς ποὺ ἀποτελοῦν τίς ζωτικώτερες οἰκονομικὲς παραγωγικὲς μονάδες γιὰ τὴν κάλυψη τῶν καταναλωτικῶν ἀναγκῶν τοῦ κοινοῦ θάπρεπε νὰ ἐλάττωναν τὴν τιμὴ τῶν προϊόντων τους καὶ σὲ ἀντιστάθμισμα νὰ παρήγαν περισσότερα προϊόντα. Αὐτὸ ὅμως τί θὰ σήμαινε; Θὰ σήμαινε λιγώτερα κέρδη γιὰ τοὺς ἐπιχειρηματίες αὐτοὺς. Κι' ἂν ἔφτιαναν τόσα προϊόντα ὅσα πραγματικὰ τὰ κεφάλαια καὶ τὰ παραγωγικά τους μέσα ἐπέτρεπαν, ἴσως τὰ κέρδη νὰ ἦταν ἐλάχιστα! Καὶ αὐτὴ ἡ λύση ἀποκλείεται δυστυχῶς, ὅπως φαίνεται, γιὰ τοὺς φορεῖς αὐτοὺς τῆς οἰκονομικῆς δύναμης τοῦ τόπου.

Ἐτσι λοιπὸν ἡ πρώτη ὕλη, τὸ κεφάλαιο, τὰ ρευστά, ὅλα τέλος πάντων γιὰ τοὺς ἐπιχειρηματίες αὐτοὺς ἔχουν ἀξία ὄχι σὰν μέσα, σὰν ὕλικὰ γιὰ τὴν ἀνασυγκρότηση τῆς οἰκονομίας, ἀλλὰ σὰν μέσα γιὰ πλουτισμό, ὅσο τὸ δυνατό μεγαλύτερο πλουτισμό.

Καὶ πραγματικὰ ὁ πλουτισμὸς εἶναι μεγάλος καὶ ὅσο πῖο μεγάλος εἶναι ὁ πλουτισμὸς τόσο περισσότερο φτωχὰ γίνονται τὰ θύματά του: οἱ ἐργαζόμενοι, οἱ

μισθωτοί, οἱ μικροὶ ἐπαγγελματίες, οἱ μικροὶ νοικοκυραῖοι.

Ἐδῶ πρέπει νὰ σημειωθῆ ὅτι ὅπως οἱ ἐπιχειρηματίες αὐτοί, οἱ ὁποῖοι πολλὲς φορὲς—ὅταν οἱ λογαριασμοὶ τους τὸ ἐπιβάλλουν—κρατοῦν κλειστά καὶ τὰ ἐργοστάσιά τους ἀκόμα, ἀποτελοῦν ἓνα μονοπώλιο, ἢ πολλὰ μονοπώλια σὲ βάρος τῆς κίνησης τῆς οἰκονομίας καὶ τῶν ὄρων ζωῆς τῶν ἐργαζομένων, εἶσι καὶ οἱ τράπεζες οἱ ὁποῖες τοὺς προστατεύουν καὶ κρατοῦν στὰ χρηματοκιβώτιά τους τὸν χρηματικὸ πλοῦτο δὲν κάνουν τίποτ' ἄλλο παρὰ νὰ τοὺς εὐνοοῦν προνομιακά.

Ἐτσι σχηματίζεται ἓνα πιστωτικὸ μονοπώλιο, ἢ μᾶλλον ἐξασφαλίζεται ἓνα πιστωτικὸ μονοπώλιο, γιὰ τὴν προστασία τοῦ βιομηχανικοῦ μονοπωλίου.

Καὶ ἡ ἀγροτικὴ οἰκονομία; Γι' αὐτὴν ὅπως καὶ ἀπὸ τὰ παλιὰ καλὰ χρόνια δὲν περίσσευαν τόσα χρήματα. Ὁ ἀγρότης μπορεῖ νὰ ζῆ ὅπως, ὅπως καὶ τὰ χρήματα χρειάζονται πῖο πολὺ στὶς πόλεις. Ὅπως καὶ ἄλλοτε ἡ ἀναλογία τῶν πιστώσεων γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας σὲ σχέση μὲ τίς πιστώσεις ποὺ προοριζότανε γιὰ τοὺς ἄλλους κλάδους τῆς οἰκονομίας, ἦταν καταθλιπτικὴ σὲ βάρος τοῦ ἀγρότη. Μιὰ προνομιακὴ ἐταιρεία τὴν ἐποχὴ τῆς 4ης Αὐγούστου ἔπαιρνε τόσες πιστώσεις, ὅσες ὅλη ἡ ἀγροτικὴ οἰκονομία τῆς χώρας μαζί.

Ὅσο κι' ἂν πασχίση ὁ ἀγρότης μὲ τὰ φτωχὰ μέσα ποὺ διαθέτει νὰ παράγῃ περισσότερο, ἢ τιμὴ ποὺ θὰ ἐξαγοραστῆ τὸ προϊόν του θὰ νὰναι πάντα ἐξυτελιστικὴ. Οἱ ὄργανισμοὶ συγκέντρωσης ἀγοραῶν τὸ προϊόν τοῦ ὑποχρεωτικὰ καὶ πολὺ κάτω ἀπ' τὴν ἀξία του. Καὶ τὸ προϊόν αὐτό, ἢ τὸ πούλοῦν πανάκριβα στὸ ἐξωτερικὸ, ἢ τὸ διαιθέτουν σὰν φτηνὴ πρώτη ὕλη γιὰ τίς ἀνάγκες τους, ἢ τὸ πούλοῦνε μὲ δυσανάλογη ἐπιβάρυνση ἀπὸ μεταφορικὰ καὶ φορολογία σὲ βάρος τοῦ καταναλωτῆ τῶν πόλεων.

Αὐτὰ ποὺ γινόντανε λοιπὸν ἄλλοτε, ἐπαναλαμβάνονται σὲ μεγαλύτερο βαθμὸ καὶ μὲ πῖο φερῆ τραγικότητα γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ μας σήμερα. Ἐνας ἀδυσώπητος οἰκονομικὸς νόμος ποὺ λέει πῶς στήν καπιταλιστικὴ οἰκονομία ἡ ἐπάρκεια εἶναι σχετικὴ καὶ πῶς ἡ παραγωγή δὲν γίνεται μὲ πρόγραμμα τὴν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τῆς κοινωνίας στὸ σύνολό της, παρὰ τὴν ἱκανοποίηση τοῦ ἀτομικοῦ ἐπιχειρηματικοῦ κέρδους ἐπαληθεύει σήμερα μὲ τίς καταστρεπτικώτερες συνέπειες γιὰ τὴν ἐξαρθρωμένη οἰκονομία μας.

Ἀνακεφαλαιώνοντας βλέπουμε πῶς βασικὸ χαρακτηριστικὸ τῆς λειτουργίας τῆς οἰκονομίας μας σήμερα εἶναι πῶς συγκεντρώνει ὅλο τὸ διαθέσιμο κεφάλαιο τῆς χώρας σὲ ὄρισμένα κέντρα ἀπ' ὅπου δὲν διοχετεύεται μὲ πρόγραμμα τὴ δραστηριοποίηση τῆς παραγωγῆς καὶ τὴν κίνηση τῆς οἰκονομίας, ἀλλὰ χρησιμεύει σὰν κεφάλαιο γιὰ κερδοσκοπία στὰ χέρια λίγων οἰκονομικῶν τραπεζιτικῶν καὶ ἐπιχειρηματικῶν συγκροτημάτων.

Ἡ λειτουργία αὐτὴ κάνει ἀναιμικὴ τὴν κίνηση τῆς οἰκονομίας μας, κρατᾷ τὴν ἀγροτικὴ οἰκονομία σὲ μαρασμό, συσσωρεύει τὸ νόμισμα σὲ ὄρισμένους ἀγωγούς ποὺ δὲν δίνουν διέξοδο σὲ παραγωγικὴ κίνηση κι' εἶσι φράζονται οἱ ἴδιοι μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ξεπέφτῃ ἡ τιμὴ τοῦ νομίσματος.

Προκαλεῖται ἐπίσης πάγωμα κεφαλαίων μὲ ἀπο-

τέλεσμα τὴν ἐπιδίωξη τῆς ἐπένδυσης ἀπὸ τοὺς κατόχους τῆς δραχμῆς σὲ χρυσό.

Καὶ τώρα ξαναρχόμαστε στὸ ἀρχικὸ ρῶτημα τούτης τῆς ἐργασίας :

Εἶναι σωστὸ πῶς ἀπὸ τὴν οἰκονομία μας λείπουν μοναχὰ τὰ κεφάλαια, τὰ μεταφορικὰ μέσα καὶ ἡ πρώτη ὕλη ;

Ἄν αὐτὸ ἦτανε σωστὸ θ' ἄπρεπε ἡ καλὴ λειτουργία τῆς οἰκονομίας μας ν' ἄτανε εξασφαλισμένη. Εἶδαμε ὅμως ὅτι αὐτὸ πὺν βασικὰ χαρακτηρίζει τὴν ἐξάρθρωση τῆς οἰκονομίας μας εἶναι ἡ ελαττωματικὴ λειτουργία της.

Μετὰ τὴ διαπίστωση αὐτὴ δὲν μπορούμε πιά νὰ ποῦμε πῶς ἡ ἀνασυγκρότηση — ὅσαδήποτε μεσακι' ἂν διατεθοῦν — θ' ἄ πραγματοποιηθῆ σὲ ὄφελος τῆς οἰκονομίας καὶ σὲ ὄφελος τοῦ βιωτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ, ἐφ' ὅσον ἡ οἰκονομία θ' ἄ εξακολουθῆ νὰ λειτουργῆ ὅπως λειτουργεῖ σήμερα.

Οἱ λύσεις πὺν προτείνουν ὅσοι δὲν βλέπουν τὴν πραγματικότητα αὐτὴ κατὰ πρόσωπο θ' ἄναι ἀναγκαστικὰ ἐμπειρικῆς, θ' ἄναι φειχιστικῆς λύσεις.

Στὰ σημερινὰ πλαίσια τῆς οἰκονομικῆς πραγματικότητας πρέπει κάτι νὰ ἀλλαξῆ. Εἶναι ἀδύνατο, ἂν ὅλοι οἱ παράγοντες τῆς οἰκονομίας — κεφάλαιο καὶ ἐργαζόμενοι — δὲν προσφέρουν ἐξ ἴσου τὴ συμβολή τους νὰ πετύχῃ τὸ ἔργο τῆς ἀνασυγκρότησης.

Ὅπως παρουσιάζονται σήμερα τὰ πράγματα ἡ ἀνασυγκρότηση παίρνει μονόπλευρο χαρακτῆρα. Γιὰ νὰ ζητήσουμε λοιπὸν τοὺς τρόπους ἀλλαγῆς τῆς λειτουργίας τῆς οἰκονομίας πρέπει νὰ διαπιστώσουμε ποιοὶ εἶναι οἱ παράγοντες πὺν ἀσκοῦν ἀποφασιστικὴ ἐπιρροή καὶ κάνουν ἐλαττωματικὴ τὴν κίνηση τῆς οἰκονομίας.

Ἐπειτα πρέπει νὰ ἐξετάσουμε πῶς πρέπει νὰ ὑποχρεωθοῦν νὰ δράσουν οἱ παράγοντες αὐτοὶ σὲ ὄφελος τῆς οἰκονομίας καὶ τί μέτρα πρέπει νὰ προταθοῦν γι' αὐτό.

Τρίτο, πρέπει νὰ ἐξετάσουμε πῶς θ' ἄ γίνῃ ἡ ἔνταξη ὅλων τῶν μέσων πὺν θ' ἄ διατεθοῦν γιὰ τὴν οἰκονομία μας κατὰ τὸν λογικώτερο τρόπο, στὰ πλαίσια μιᾶς καινούριας οἰκονομικῆς ὀργάνωσης τῆς ζωῆς τοῦ τόπου.

Σήμερα λοιπὸν προϋπόθεση γιὰ νὰ τεθοῦν τὰ θεμέλια τῆς ἀνοικοδόμησης στὸ ἀπώτερο μέλλον σὲ πλατειῆς καὶ κοινωνιστικῆς βάσεις, εἶναι νὰ λευθερωθῆ ὁ λαὸς καὶ ἡ οἰκονομία του ἀπὸ κάθε ἀντιπαραγωγικὸ, ἀντιοικονομικὸ καὶ ἐκμεταλλευτικὸ ἐμπόδιο πὺν ἔστηνε στὴν πρόοδο τῆς χώρας μιὰ μονοπωλιακὴ κερδοσκοπικὴ ὀλιγαρχία.

Σήμερα περισσότερο ἀπὸ ποτὲ εἶναι ἐποχὴ πὺν χρειάζονται θυσιῆς ἀπὸ ὅλο τὸ ἔθνος γιὰ τὴν ἀνοικοδόμηση. Ὁ λαὸς κάνει τὸ καθῆκον του μὲ στερήσεις καὶ ἐξαντλητικὴ ἐργασία. Ποιὸς ὅμως δὲν κάνει τὸ καθῆκον του ἀπέναντι στὴ χώρα καὶ τὸ λαό ; Νὰ τὸ βασικὸ πρόβλημα τῆς ἀνοικοδόμησης. Πρέπει νὰ ἐξετασθῆ κατὰ κλάδους καὶ τομεῖς τῆς οἰκονομίας ποιά ἐνδογενῆς αἰτία ἐμποδίζει τὴν ἀνασυγκρότηση καὶ πῶς μπορεῖ νὰ ἐξουδετερωθῆ. Αὐτὸ θ' ἄναι καὶ τὸ πρόγραμμα τῆς σειρᾶς μελετῶν πὺν θ' ἄκολουθήσουν στὶς στήλες αὐτῆς ἀπὸ τὸ ἐπόμενο τεῦχος.